

Dievčinka utekala lesom, dokiaľ jej sily stačili. Zastala až pri prameni, kde sa bezvládne zvalila do trávy. Zadúšala sa bezmocnosťou, hnevom na nespravodlivosť, krivdu.

Slzami sa pokúšala zbaviť bolesti a strachu. Akokoľvek sa snažila správať dospelo a rozumne, stále bola iba dieťa. Odvrhnuté dieťa.

Napokon potlačila žiaľ a zdvihla sa zo zeme. Pomalými krokmi sa priblížila ku kamennej studničke a nahla sa nad vodu. Strašidlo, čo sa na ňu dívalo z hladiny, ju vylakalo.

Strapaté vlasy a špinavá tvár s opuchnutými červenými očami, sto ráz plátané šaty na nej viseli a dávno zabudla, akej farby kedysi boli.

„Baronesa Juliana Brezovická!“ posmešne sa prihovorila svojmu obrazu a hneď nato sa trpkó zasmiala. „Hľa, môj šat, môj účes, moja tvár...“

Prstami uhladila neposlušné chumáče a umyla si tvár. „To je všetko, čo môžem urobiť!“

Rozbehla sa dole stráňou, tam, kde práve dozrievali chutné černice. Cestou nazbierala zopár húb na večeru i dve kytice voňavých bylín, aby sa bylinkárka Hermína potešila a aby ju tolko nekarhala.

Na rázcestí pri horskom potoku postával kôň, divo fíkal a hrabal kopytami v riečnom štrku. Juliana ho počula už z kopca. Zvedavosť ju prinútila zísť z chodníčka, veď nie tak často sa po horách potulujú žrebce.

Veďľa koňa, s hlavou takmer v potoku ležal cudzinec.

Oblečenie mal zaprášené a špinavé, ale drahé, bohatstvo Juliana bezpečne spoznala. Plášť podšitý kožušinou bol pohodený pri cestovnom vaku, meč so zdobenou rukoväťou,

zasunutý v pošve, ležal vedľa neho, ešte vždy pripnutý ku koženému vybíjanému opasku, ktorý obopínal tuniku z jemnej vlny.

Dievča chvíľu húvalo, či sa smie k mužovi priblížiť, no keď sa dlho nehýbal, nabralo odvahu a vykročilo k nemu.

Plytko a veľmi rýchlo dýchal, akoby mu každý nádych spôsoboval bolesť. Občas mu z pier vyšiel chrčivý vzdych. Juliana neváhala, prevrátila ho na chrbát, aby si ho lepšie obzrela, nevšímajúc si jeho popolavú tvár, zvráštenú od bolesti. Na boku tuniky zbadala veľký flak od presakujúcej krvi. Musela to byť veľmi hlboká, nebezpečná rana, mal šťastie, že ešte vôbec dýcha.

Juliana skríkla, keď ju neznámy z ničoho nič schmatol za ruku. Prudko sa mu vyškľbla a odskočila od neho čo najďalej. Výraz jeho tváre ju vystrašil.

Oči mu divoko horeli a niekoľkotýždňové špinavé strnisko mu na dôveryhodnosti vôbec nepridávalo. Najradšej by vzala nohy na plecia a nechala ho napospas osudu.

Zastavil ju však prosebný, úpenlivý šepot.

„Prosím, neodchádzaj... Neublížim ti...“

Juliana zastala, znova sa ostražito poobzerala okolo seba a vrátila sa k zranenému. Klakla si na zem a odhrnula mu z čela prameň vlasov.

„Kto ste, pane?“ opýtala sa priamo.

„Imrich Tárcai, som vyslanec... Potrebujem pomoc...“ sťažka vyslovil, pričom neustále krivil tvár, potláčajúc ukrutnú bolesť.

„To vidím, pane.“

Juliana už na nič nečakala. Zo sedlovej kapsy vytiahla dýku a chystala sa vyslobodiť ranu zo zovretia skrvavenej tuniky. Muž však prekvapivo rýchlo zareagoval a zachytil jej jemnú detskú rúčku.

„Chceš ma zabiť?“ opýtal sa slabým hlasom.

Dievčina potriasla hlavou. „Chcem vám pomôcť!“ Zelené zrenice neklamali.

Imrich Tárcai jej pustil ruku a zatvoril oči. Keď už má zomrieť, nech je to aspoň rýchlo. Je jedno, či ho zabije nahnisaná rana, alebo toto dieťa, pripomínajúce lesného škriatka.

Juliana rozpárala drahú tuniku i bielu ľanovú košeľu a odhalila kožu.

Rana na boku sa zapálila a hnisala. Fialová škvrna sa tiahla okolo kostrbatého rezu a siahala až k rebrám. Uprostred rany sa vytvorili hnisavé vačky a muselo to veľmi bolieť. Juliana pozrela do očí trpiaceho muža, bezvládne ležiaceho v tráve, a prišlo jej ho ľúto. Odtrhla kus plátna zo svojej spodnice a namočila ho do ľadovej vody v potôčiku. Priložila studený obklad na ranu a odbehla na lúku. Hermína jej často ukazovala rastliny, ktorými sa liečia takéto rany. Neraz k nej prišli ľudia z dediny s podobnými zraneniami. Alebo sa pri práci poranili sekerami, pílami či kosami, alebo sa navzájom dorúbali, podgurážení pivom či medovinou.

Dievčinka sa vrátila k mužovi, pripravila si bylinky, rozložila oheň a v plameňoch opálila hrot noža. Potom ním napichla navreté vriedky, aby sa rana rýchlejšie zahojila. Nakoniec na ňu priložila bylinky a obviazala ju. Viac urobiť

nemohla. Mokrým plátnom poutierala ranenému čelo i rozhorúčenú tvár a do úst mu zo svojich dlaní naliala vodu.

„Pite, pane, koľko len vládzete!“ vyzvala ho. „Zabehnem k bylinkárke a vrátim sa. Sama si s vami neporadím.“

Len čo vykročila, zastavil ju hlas mladého muža.

„Prežijem to?“

„Možno, pane... Rana je už priveľmi zapálená. Ale urobíme, čo sa bude dať, sľubujem,“ odvetila s úsmevom a stratila sa v húštine.

Veril jej. Ani sám nevedel, prečo jej tak veril. Otrhaná, špinavá dievčinka s tvárou posiatou sinkami mu pripadala oveľa dôveryhodnejšia než najvychýrenejší lekár v kráľovskom meste. To pre jej pohľad. Také úprimné oči v živote nevidel.

Čakal.

Nič iné mu ani neostávalo. Bol vysilený na smrť.

Za Kremnicou ho napadla banda vyvrhelov. Nebolo s nimi veľa roboty, no napriek tomu ho jeden z nich škaredo bodol. Pár dní nato sa mu rana prudko zapálila a dostal horúčku. Keď už bol takmer v cieli cesty, upadol do mdlôb.

Vďakabohu za tú malú tuláčku! pomyslel si Imrich. Po tom provizórnom ošetrení sa mu citelne uľavilo, bolesť už nebola taká ukrutná. Azda to napokon prežije.

Musí.

Má predsa poslanie.

Keď Juliana priviedla Hermínu, Imrich už tvrdo spal. Nevnímal, ako ho starena s dieťaťom naložili na nosidlá z drúkov a čečiny, zapriahli do nich koňa a spoločnými silami ho vliekli hore strmým úbočím. Nevedel, kedy a ako ho uložili

na lavicu pri peci v bylinkárkinej chyži a obriadili. Chvítami sa mu zdalo, že sa vznáša v oblakoch, inokedy ho mdloby sťahovali do ríše temnôt.

Nevedel, ako dlho blúznil v horúčkach, či to boli hodiny, či dni...

Keď sa prebral, ležal v chatrči, ktorá sa už celé veky krčila pod skalným previsom, pamätala snád' aj vpád divokých Tatárov. V miestnosti voňali byliny zmiešané s dymom z ohniska s velikánskym komínom, v ktorom starena kedy-tedy údila ryby či zverinu nakrájanú na plátky.

Bylinkárka čosi varila v kotlíku nad pahrebou a dievčina, ktorá ho našla a zachránila, mu vlhkým plátnom neúnavne utierala čelo a tvár.

„Previaz' mu ranu!“ prikázala Juliane starena a pokojne miešala ďalej.

Dievča okamžite splnilo príkaz. Odkrylo prikrývku zo zajačích kožušín a hojivou masťou zručne ošetrilo poranené miesto.

Rana už nevyzerala tak hrozivo. Liečivé byliny z nej vytiahli všetok hnis a rez zošitý niťou sa dobre hojil. Hermína i Juliana boli spokojné.

Muž otvoril oči.

„Už bolo načase!“ zvolala starena, keď jej to dievča oznámilo.

Nechala kotlík tak a ponáhľala sa k chorému. Skontrolovala čelo i ranu a spokojne tľoskla jazykom. „Mali ste z pekla šťastie, mladý muž!“

„Kde to som?“

„U mňa doma, kde inde!“ začudovane odpovedala starena.

„Moje veci...“

„Sú tu, pane... vaše šaty, váš vak aj meč. Kôň sa sem nevместil, tak ostal vonku v ohrade,“ zasmiala sa žena a vrátila sa k svojej robote.

„Musím sa dostať na Hamborek!“ vyhlásil rozhodne Imrich, no len čo sa nadvihol, telom mu prebehla ostrá bolesť.

„Pokoj, mladý muž, pokoj! Pred chvíľou ste ušli hrobárovi z lopaty. Potrebujete deň, možno dva, aby sa vám rana zacelila, a potom môžete ísť, kam sa vám zachce! Hybaj, dievča, ideme nazbierať dreva, večer tuším prituhne...“ zrúkla na dievčinu a tá poslúchla. So sklonenou hlavou utekala za bylinkárkou a ani raz sa neobzrela.

Imrichovi nevoľky pukalo srdce nad takým hrubým zaobchádzaním. Tá malá mu zachránila život. Jasne si pamätal jej oči, aj keď všetko ostatné mu splývalo v jednu čiernu machuľu. Ale taký je už osud, keď raz nadelí žiaľ a chudobu, človek na tom nič nezmení.

O dva dni opustil Imrich Tárcai chatrč, pričom nezabudol strčiť starene do ruky strieborniak. Bol to veľký peniaz, ale zároveň to bolo žalostne málo za záchranu života.

Len čo sa bylinkárka zmocnila svojej odmeny, so žiarivým úsmevom v bezzubej tvári zmizla vo svojej chyži.

Juliana stála na priedomí a čakala, kým si Imrich Tárcai osedlá koňa. Keď skončil, láskavo sa k nej sklonil:

„Ďakujem ti, dievča... Bodaj by si raz mala lepšiu život než ten, ktorého sa ti dostáva! Nech už si ktokoľvek...“

Pohladil ju po strapatej štici i po sinkách, čo sa pomaly hojili, a milo sa na ňu usmial.

Juliane vyhrkla slza z oka, stekala po líci a razila si cestu špinavou, začmudenou tvárou.

Prehltla hrču, čo jej narástla v hrdle, a po tisíci raz prekliala osud, ktorý jej všetko vzal. Panská dcéra Juliana Brezovická. Hm... vzdychla si a pre istotu mlčala. Načo by sa mala rytierovi predstavovať, aj tak ho už nikdy neuvidí.

„Zbohom, pane...“ šepla za ním, hoci ju nemohol počuť.